

Handlingsplan för att förebygga suicid, svar på motion (S)

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första att-sats besvaras med hänvisning till att kommunen inväntar Region Östergötlands arbete med att ta fram en regional strategi för suicidprevention.
2. Social- och omsorgsnämnden får i uppdrag att implementera den regionala strategin för suicidprevention i kommunen när den är fastställd.
3. Motionens andra att-sats bifalls.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att implementera suicidprevention som perspektiv i tillämpliga rutiner.

Ärende

Mari Hultgren (S) föreslår i en motion daterad 2020-03-19 att:

- Kommunen tar fram en handlingsplan för suicidprevention.
- Att kommunen tar fram åtgärder för suicidprevention för kommunens arbetsplatser som exempelvis kan arbetas in i de rutiner som finns för sjukfrånvaro och uppföljning av ohälsa, så att man i tid kan fånga in de medarbetare som är i riskzonen enligt de statistiska riskfaktorerna.

I motionen skriver motionären om vikten av ett förebyggande arbete mot suicid, riktat till både kommunens medborgare och anställda. Motionären hänvisar till det nationella handlingsprogrammet för suicidprevention som togs fram 2008 och att flera andra kommuner antagit kommunala handlingsplaner för suicidprevention.

Kommunledningsförvaltningen instämmer i motionärens synpunkt att suicidprevention är ett viktigt område att arbeta vidare med. Region Östergötland avser att, tillsammans med länets kommuner och andra berörda

aktörer, under hösten och våren 2020/21 ta fram en regional strategisk plan för suicidprevention.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att motionens första att-sats besvaras med hänvisning till att kommunen inväntar den nya regionala strategin för suicidprevention. Kommunledningsförvaltningen föreslår också att Social- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att implementera den regionala strategin när den är fastställd.

Kommunledningsförvaltningen föreslår vidare att motionens andra att-sats bifalls, och att HR-staben på Kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att implementera suicidprevention som perspektiv i tillämpliga rutiner.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Handlingsplan för att förebygga suicid, svar på motion (S), 2020-12-16
Motionen

Bakgrund

Motionären hänvisar till att suicid och suicidtankar är ett utbrett problem som drabbar både medborgare och medarbetare i kommunen. Motionären menar att kommunen i dagsläget har för få insatser som inriktar sig specifikt på suicidprevention och att ett sådant arbete bör initieras och koppla an till den nationella planen för suicidprevention som riksdagen beslutat om 2008. Motionären menar också att åtgärder behöver riktas direkt till kommunens anställda i enlighet med kommunens personalpolitiska program.

Den nuvarande nationella planen för suicidprevention innehåller nio rekommenderade strategier:

- förbättra livschanser för mindre gynnade grupper
- minska alkoholkonsumtionen generellt och i högriskgrupper
- minska tillgänglighet till höggradigt och dödliga medel för suicid
- börja hantera suicid som psykologiska olycksfall
- tidigt uppmärksamma personer i behov av medicinska, psykologiska och psykosociala insatser
- sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid
- öka kunskapen om självmordsnära personer hos personal och andra nyckelpersoner i vården
- införa händelseanalys av Lex Maria-anmälda suicid
- stödja frivilligorganisationer

Idag finns det suicidprevention redan med i olika styrdokument och Linköpings kommun genomför också flera insatser i enlighet med de nationella strategierna för suicidprevention. Till exempel har kommunen påbörjat ett strategiskt arbete mot segregation, där nulägesanalyser och åtgärdsplaner arbetats fram i syfte att minska både segregation och ojämlikheter i befolkningen. ANDT-samordnare finns i kommunen och insatser har genomförts för att minska alkoholkonsumtion, bland annat genom informationsmaterial riktade till unga. Kommunen har också flera verksamheter som personer med missbruksproblematik kan vända sig till, bland annat beroendemottagningen och Mini Maria.

I det gemensamma handlingsprogrammet för skydd mot olyckor, där räddningstjänsten Östra Götaland tillsammans med Linköpings, Norrköpings, Söderköpings, Valdemarsviks och Åtvidabergs kommuner ingår, anges att i allt arbete som sker för att nå målen ska ett suicidpreventivt perspektiv integreras

genom de nio strategiska åtgärdsområden som riksdagen antog 2008. Kommunen har också flera verksamheter som riktar sig till vuxna och unga med psykisk ohälsa, bland annat råd och stöd mottagningen och elevhälsan. Under Coronapandemin har uppmärksamheten ökat på psykisk ohälsa till följd av pandemin, och inom det folkhälsopolitiska nätverket som kommunen deltar i har flera fokusområden och aktiviteter arbetats fram i syfte att minska den psykiska ohälsan som följer av pandemin både hos befolkningen i stort men även för personal inom offentlig sektor.

Utifrån ett arbetsgivarperspektiv arbetar kommunen med psykisk ohälsa i arbetslivet och att öka kunskapen om psykisk ohälsa. Det pågår också arbete med att ta fram rutiner för tidig upptäckt av psykisk ohälsa och stöd till chefer så de kan hänvisa personer för vidare stöd och hjälp. Rutiner för krisstöd finns framtaget, samt andra rutiner som är relevanta för att förebygga psykisk ohälsa på arbetsplatsen, så som rutiner för att förebygga mobbning och kränkningar. HR-staben vid Kommunledningsförvaltningen har identifierat ett behov att se över rådande rutiner för psykisk ohälsa utifrån ett suicidpreventionsperspektiv.

Tillsammans med länets kommuner, Polismyndigheten, Räddningstjänsten Östra Götaland, Svenska kyrkan och andra berörda organisationer har Region Östergötland under hösten 2020 påbörjat ett arbete med att ta fram en aktörsgemensam östgötsk strategi för suicidprevention. Arbetet beräknas bli klart under våren 2021. Kommunledningsförvaltningens bedömning är att kommunen bör avvakta den regionala strategin innan ytterligare åtgärder vidtas i kommunen, för att effektivisera resurser och underlätta ett sammanhållet strategiskt arbete med suicidprevention. Då ansvaret för många av frågorna som berör suicidprevention ligger hos Social- och omsorgsförvaltningen, där det också finns ett medborgarperspektiv, föreslår Kommunledningsförvaltningen att ansvaret för ett fortsatt arbete med suicidprevention i kommunen ligger hos Social- och omsorgsförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser medförs av förslaget till beslut.

Kommunala mål

Kommunala mål som berörs är kommunfullmäktiges mål *Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum* och *Attraktiv arbetsgivare*.

Jämställdhet

Sju av tio personer som begår självmord i Sverige är män, samtidigt söker pojkar och män hjälp för psykisk ohälsa i mindre utsträckning än flickor och kvinnor. Om fler verksamheter blir bättre på att tidigt fånga upp pojkar och mäns psykiska ohälsa tidigt kan självmord förebyggas. Mycket pekar på att snäva normer för maskulinitet är en bidragande orsak till att fler män än kvinnor tar sina liv. Män söker hjälp i mindre utsträckning och senare, och

uppvisar också andra tecken på depression än kvinnor. Det kan göra det svårare att fånga upp mäns och pojkars psykiska ohälsa i tid. Samtidigt kan normer för maskulinitet och förväntningar hos personal inom verksamheter i kommuner och regioner också bidra till att vård och omsorg inte får syn på mäns psykiska ohälsa i tid, och riskerar att skapa osynliga trösklar för pojkars och mäns benägenhet att söka hjälp.¹

Arbetsrelaterade sexuella trakasserier har tidigare konstaterats vara en trolig riskfaktor för psykisk ohälsa. Forskning pekar även på ett samband mellan sexuella trakasserier på arbetsplatsen och självmord och självmordsförsök. Forskning visar på ett tydligt samband mellan att ha varit utsatt för sexuella trakasserier från chefer, kollegor eller andra (såsom patienter, kunder, klienter, passagerare, elever) på arbetsplatsen och senare självmordsbeteende, i synnerhet självmord. Resultaten tyder på att personer som varit utsatta för sexuella trakasserier på sin arbetsplats har mer än fördubblad risk för suicid och över 50 procents högre risk för suicidförsök. Ingen tydlig skillnad mellan män och kvinnor kan konstateras, däremot utsattes kvinnorna betydligt oftare för sexuella trakasserier.²

Samråd

Samråd har skett med social- och omsorgsdirektör samt avdelningschef för avdelning vuxna på Social- och omsorgsförvaltningen, HR-strateg på Kommunledningsförvaltningen samt politisk sekreterare för Kristdemokraterna vilka samtliga tillstyrker förslag till beslut.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Mikael Borin

---

¹ SKR,

<https://skr.se/halsasjukvard/psykiskhalsa/manspsykiskahalsa/suicidpreventionman.14339.html>

² <https://www.gu.se/nyheter/sexuella-trakasserier-pa-jobbet-kan-oka-risken-for-suicid> och <https://www.arbetsvarlden.se/sexuella-trakasserier-pa-jobbet-okar-risk-for-sjalvmord/>

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige
Motionären